

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 15 Nisan 2021
Sayı : 1923

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 4857 İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

K. Durmaz

Kadim Durmaz

Tokat Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih : 16 Nisan 2021	Esas No: 2/3566

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞA LERİ
15 Nisan 2021
Numara:

15 Nisan 2021
809573

GENEL GEREKÇE

İnsanların, doğuştan veya sonradan meydana gelen birtakım sebeplerden ötürü zihinsel veya bedensel engelleri olabilmektedir. Bu engelleri taşıyan bireyler, kimi organlarını ve melekelerini tam anlamıyla kullanamamaktadır. Bu durumdaki bireyler genel olarak engelli bireyler olarak ifade edilmektedir.

Engellilik, ülkemizde ve dünyada toplum tarafından önyargıyla yaklaşılan bir durum olamaya devam ediyor. Bu önyargılar ve olumsuz yaklaşımlar, sosyal hayattan iş yaşamına kadar pek çok alanda karşımıza çıkmaktadır. İstihdam alanındaki engelliler, işverenler başta olmak üzere toplumun diğer kesimleri tarafından ayrımcılığa maruz kalabilmektedir. Diğer yandan engellilerin istihdam alanında yaşadıkları sorunlar salt ayrımcılıkla sınırlı değildir. Eğitim olanaklarının yetersizliği, yaşam alanlarındaki fiziki engeller ve toplumsal algı da engellilerin istihdama erişimlerine engel oluşturabilmektedir. Bu anlamda engelli bireylerin bir temel hak olan çalışma hakkından herkes gibi yararlanması için, mevcut politikaların ve kanunların gözden geçirilmesi, çağdaş ve insanca yaşanabilecek koşulları sağlayacak biçimde yeniden formüle edilmesi hayati önem arz etmektedir.

Engelli bireylere ilişkin önyargı ve olumsuz yaklaşımların temelinde birçok sorun bulunmaktadır. Daha engelli kavramının "Özürlü" mü "engelli" mi olarak ifade edileceğine dair en yetkili kurumlarda bile bir kafa karışıklığı ve belirsizlik yaşandığı dikkate alındığında bu vatandaşlara ilişkin toplumsal önyargıların kamu otoriteleri tarafından bile aşılamadığı düşünülebilir.

Engelli bireyler için istihdam, salt bireyin kendisini veya bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin ihtiyaçlarını karşılamanın ve refahını sağlama anlamına gelmemekte, aynı zamanda bir yaşama tutunma, yaşamı anlamlandırma aracı anlamı taşımaktadır. Dolayısıyla aidiyet duygusunun gelişmesi, sosyalleşme, kendine güven ve benlik saygısının gelişmesi açısından çalışma hayati bir koşuldur. Dolayısıyla engelli bireylerimizin iş yaşamına katılması,

salt maddi bir kazanç kapısı olmasının ötesinde psikolojik bir anlam ifade etmektedir. Bu anlamda toplumda dezavantajlı gruplardan olan engellilerimizin istihdama katılımları, yaşadıkları topluma adapte olmaları, kendileri ve toplumla barışık yaşamaları açısından hayati bir önem arz etmektedir.

Sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak devletin en önemli görevlerinden biri, diğer tüm bireylerle eşit bir şekilde, engelli bireylere de insanca yaşama olanağı sağlamaktır. Engellilerin, kimseye muhtaç olmadan insanca yaşama olanağına kavuşmaları ve toplumla entegre ve kaliteli bir hayat sürmelerinin sağlanması; onların çalışma yaşamına girerek üretken birer insan haline gelmeleriyle mümkündür.

Engellilerin bu haktan yararlanmasının sağlanması, uzun yıllardan beri Avrupa Birliği (AB)'nin öncelikli ve uzun dönem stratejileri arasında da yer almaktadır. Gerek uluslararası mevzuatta, gerekse ulusal mevzuatta çalışma hakkı herkese tanınan bir haktır. Ülkemiz mevzuatı, engellilerin çalışma hakkına ilişkin düzenlemeler konusunda uluslararası mevzuatla uyumlu olmakla birlikte; uygulamada, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de engellilerin istihdamı konusunda oldukça düşük oranlarla karşılaşılmaktadır.

Bugün ülkemizde resmi olmayan rakamlara göre engelli oranı %13 dür yani yaklaşık 9.5 milyon engelli yurttaş bulunmaktadır.

Bilindiği gibi engellilerimizin çalışma yaşamını belirleyen 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan kotalar, engellilerin iş erişimlerinin sınırlarını oluşturmaktadır. Diğer yandan 23.07.1965 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 657 Sayılı Devlet Memurları Kanun'un 53 üncü maddesinde engelli çalıştırmaya yönelik hükümler bulunmaktadır. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadırlar, denilmektedir.

Ancak son yıllarda hem kamu işyerlerinde hem de özel sektörde söz konusu kanuna uygun istihdam koşullarına uyulmadığı, uymayanlara uygulanan müeyyidelerin yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

Artan nüfus ve engelli bireylerimizin yaşadıkları sorunlar da dikkate alınarak bu oranın artırılması temel bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu anlamda kanun teklifimizle yapılacak düzenleme ile hem engelli bireylerimizin toplumsal yaşama katılımı daha da artırılmış olacak hem de artan oranda istihdama katılan engelli bireylerin daha görünür olması sağlanacaktır. konudaki önyargıların ve olumsuz yaklaşımların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

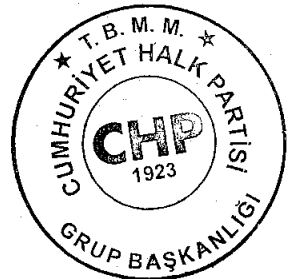
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Bu madde ile devlet kadrolarında çalıştırılması zorunlu engelli birey oranı artırılarak ülkemizdeki engelli bireylerin iş hayatında daha görünür olmaları ve dolayısıyla toplumsal yaşama daha etkin katılımları amaçlanmıştır. Bu yolla engelli bireylerimizin sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan refahlarının bir nebze de olsa artırılacağı değerlendirilmekte, diğer yandan da engellilere dönük ayırımcılıkların önlenmesine pozitif bir katkı sunulacaktır.

MADDE 2- Yapılacak düzenleme ile hem engelli bireylerimizin toplumsal yaşama katılımı daha da artırılmış olacak hem de artan oranda istihdama katılan engelli bireylerin daha görünür olması sağlanarak bu konudaki önyargıların ve olumsuz yaklaşımların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3– Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürütme maddesidir.

**DEVLET MEMURLARI KANUNU VE İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 ncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%3” ibaresi “%5” şeklinde ve “%3’ün” ibaresi “%5’in” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli” ibaresi “kamu ve özel sektör işyerlerinde yüzde beş engelli” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

